

Károsítóhelyzet alakulása, növényvédelmi előrejelzés

Zala vármegye, 2024.03.11.

Visszatekintés 2023/2024 év téli időszakára:

A 2023-as év őszi időjárása az átlagosnál melegebb (~3,5 °C-al) és közel átlagos csapadék ellátottságú volt Zala vármegyében. Szeptember, októberben ugyan átlag alatt (vagy a körül) esett eső, novemberre azonban nőtt a csapadék hajlam és annak mennyisége is. Ez a tendencia decemberben is folytatódott, majd január-februárban mintegy 43-70 %-os visszaesés volt tapasztalható. Ezzel együtt (az őszi esőzéseknek és a csökkent párolgásnak köszönhetően) a talajok víztelítettsége megfelelőnek mondható a megyében.

A hőmérséklet tekintetében viszonylag kiegyenlítően, folytatódott a korábbi években is már megszokott pozitív irányú elmozdulás. 2023/2024 őszi és téli időjárása az átlagosnál enyhébb volt, február különösen, amikor is átlagosan 5,5 °C-al volt melegebb mint a helyi sokévi átlag.

Ezek a körülmények kedveztek a károsítók sikeres átteleléséhez szinte minden kultúrában.

Az őszi vetésű szántóföldi növények jól teleltek (gabonák, repce), kifagyás, felfagyás sehol sem fordult elő. Egy-egy mélyebb fekvésű táblán alakult ki az ősz-tél folyamán belvíz, de általánosságban nem ez volt a jellemző.

A gyümölcsfélék mélynyugalmi állapota ~február közepére feloldódott, és az azóta is tartó enyhe idő miatt a kényszer nyugalmi állapot szinte „elmaradt”. Ennek eredményét jelenleg is tapasztalhatjuk a gyümölcsfélék és szőlő ~2)3 hetes fenológiai előnyével.

Március első hetében folytatódott az enyhe, többnyire száraz időjárás, jelentősebb csapadék a mai naptól (2024.03.11.) hullott, amelyre szükség is volt többek közt a gabonafélékre és repcére kiszórt műtrágyák optimális hasznosulása miatt.

ŐSZI BÚZA, ŐSZI ÁRPA

Növényfenológia: Őszi árpa: bokrosodás-bokrosodás második fele (átlagosan 5 mellékhajtás), őszi búza: bokrosodás (3-4 mellékhajtás).

A gabonafélék fejlettsége az ilyenkor megszokotthoz képest is előrehaladottabb. Ahol a műtrágyákat kiszórták (a fagyok hiánya miatt a legtöbb helyen), ott a mostani esők hatásaként a műtrágyák bemosódásával intenzív, lendületes fejlődés, növekedés várható.

Károsítók:

Ősszel az őszi búza árvakelésen, pázsitfűféléken valamint a fővetésű állományokban is megjelentek a **rozsa** (vörös, sárgarozsa) **betegségek** tünetei. A fővetésű állományokban csupán észlelési szinten voltak megfigyelhetők a rozsa telepek de az újabb fertőzések a szegélyzónák közepes-erős mértékű fertőzöttségéből adódóan az enyhe tél folyamán bekövetkezhetnek. Mostanra őszi búzában továbbra is elszórtan látható (észlelési szinten) a betegség, míg **őszi árpában egy-egy levélen 5-10 %-os felületi fertőzöttséggel van jelen a kórokozó (törpe rozsa, sárgarozsa)** (1. fotó).

A **szeptóriás levélfoltosság** fellépése ősszel szintén észlelési szintű volt őszi búzában, amely mostanra (érzékenységtől függően) **gyenge-közepes mértékűre erősödött** egyelőre az alsó levelekre korlátozódva. A foltokon nagy számban képződött piknidiumokból szóródó spórák az esőzéseket és további felmelegedést követően újabb fertőzéseket/tüneteket válthatnak ki, a betegség terjedése valószínűsíthető (2. fotó).

1. fotó: Rozsda (törpe) telepek őszi árpán (2024.03.11)

2. fotó: Szeptóriás levélfoltosság őszi búza alsó levelein (2024.03.11)

Őszi árpán levélbetegségek közül a **pirenofóras levélfoltosság** fellépése egy-egy állományban már most jelentős mértékű (3. fotó). A mostani csapadékkal és felmelegedéssel számíthatunk a betegség további terjedésére.

3. fotó: Pirenofóras levélfoltosság őszi árpán (2024.03.11)

Megkezdődött a **vetésfehérítő bogarak** betelepítése a gabona táblákra. Őszi búza szegélyzónájában 3-5 db imágó/10 hcs mennyiségben találtuk meg a kártevőt.

ŐSZI KÁPOSZTAREPCE

Növényfenológia: A repce állományok jól teleltek, fejlődésük az elmúlt hetek enyhe időjárása miatt felgyorsult. Fenológia: szárnövekedés (BBCH 30-32.).

Károsítók:

A **repceszár-ormányos** és a **nagy repceormányos** betelepítése idén az előző éveknél még korábban, már február első napjaiban megkezdődött. Az enyhe napokon magas egyedszámmal jelent meg a kártevő (50-500 db imágó/sárgatál/3 nap). A legtöbb táblán egy rovarölőszeres beavatkozáson már túl vannak. Technológiától függően a szúrásnyomok tömegesen láthatóak, a kártevő fejlettsége vegyes képet mutat. A jelenleg csökkenő imágó egyedszám mellett tojások valamint L1-L2-es lárvastádiumok láthatóak a levélgyekek boncolásakor (4. fotó). A sárgatálás megfigyelés folytatása javasolt, mert felmelegedéssel várható a kártevők második betelepülési hulláma.

4. fotó: Szár-ormányos lárva a repce levélgyekekben (2024.03.11)

Repceből a **mezei pocok** kártétele egy-egy táblán jelentős. Nemcsak az őszi folyamán, hanem az enyhe téli napokon és jelenleg is folytatódott/folytatódik a kártétel (5. -6. fotó). A szemlék során egy-egy táblán 8-15 lakott járat/100 m² a kártevő sűrűsége. Védekezés javasolt.

5.-6. fotó: Mezei pocok korábbi (bal fotó) és jelenlegi kártétele (jobb fotó) friss katorékkal repceből (2024.03.11)

CSONTHÉJASOK (KAJSZI, SZILVA, CSERESZNYE, MEGGY), ALMA, KÖRTE

Növényfenológia:

Szilva: zöldbimbós állapot;

Cseresznye, meggy: zöldbimbós állapot;

Alma, körte: egérfüles állapot-zöldbimbós állapot;

Kajszi: teljes virágzás, virágzás vége-kötődés.

Károsítók:

A virágzó csonthéjasokban a jelenlegi csapadékos, párás időjárási körülmények kifejezetten kedveznek a **monília** **virág-és hajtásfertőzés** számára. A tavalyi évben a kórokozó közepes-erős mértékű fertőzöttsége miatt a fák alap fertőzöttsége (a lemosó permetezések ellenére) jelenleg is jelentős, ezért a fertőzési nyomás magas. A védekezéseket felszívódó készítményekkel javasolt elvégezni.

A **tafrinás levélfodrosodás** számára szintén kedveznek a jelenlegi körülmények, a tavalyi év fertőzöttsége miatt ez esetben is fokozott odafigyelést igényel a betegség elleni védelem.

Körtében a körtelevélbolha imágói a napsütéses napokon már jól megfigyelhetők a fákon. A tojásrakás észlelési szintű, de erősödés várható.

Az egérfüles állapotú almában várható a tavaly is fertőzött fákon a **levélpirosító levéltetű** tojásaiból kikelt ősanya lárvák kártétele. A védekezésre fel kell készülni.

SZŐLŐ

Növényfenológia: intenzív „könnyezés”, nedvkeringés megindulása.

A tavalyi őszön a betegségek közül a peronoszpóra közepes-erős, a lisztharmat közepes, a botrítisz gyenge-közepes míg a fekete-rothadás gyenge mértékű fertőzöttségét tapasztalhattuk a szőlős kertekben, mely az idei vegetációs időszakra is hatással lesz. Az enyhe téli időjárásban a kórokozók és a kártevők (pl. amerikai szőlőkabóca, atkák, pajzstetvek) legfeljebb kismértékben károsodhattak, ezért magas fertőzési-és kártételi nyomással kell számolnunk esetükben az idei évben. A lemosó permetezések elvégzésére fel kell készülni (optimális a rügy gyapotos állapot).

Zalaszentlőrinc, 2024. március 11.

Tűh Annamária
előrejelző